

ADATOK SOMOGY FLÓRÁJÁHOZ

NOVACSEK PÉTER

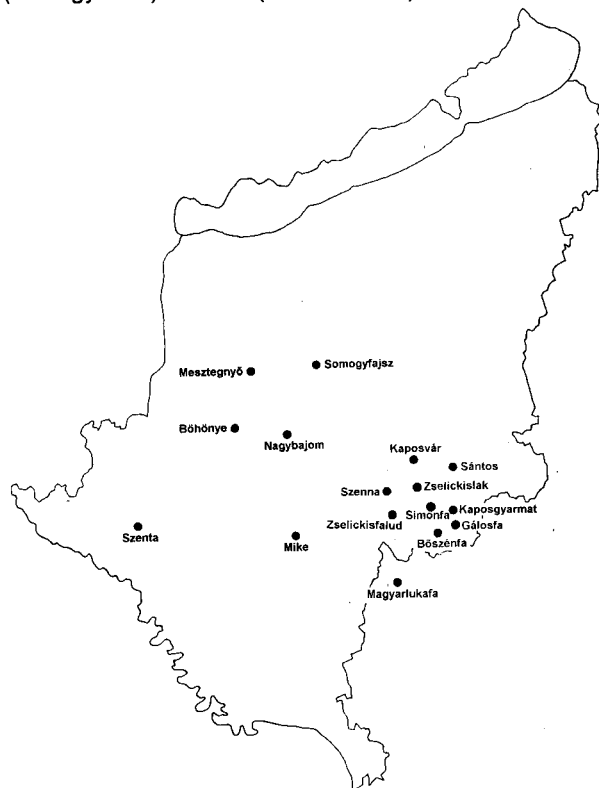
DATA TO THE FLORA OF SOMOGY COUNTY,
HUNGARY.

Resume

This floristic list contains that rare and preserved plants species which were found by the author since 1952.

Évtizedek óta – kezdetnek számíthat az 1952-es év – járom a megyét és a kirándulásaim folyamán összegyűlt botanikai adatokat szeretném összefoglalni. Sok adat után szerepel Horváth József neve, aki igen sok értékes adattal szolgált.

Növényföldrajzilag az alább közölt előfordulások (1. ábra) mindegyike a belső-somogyi flórajárásba (Somogyicum) tartozik (Borhidi 1958). A listát az ezen

1. ábra. A közölt növény-előfordulások területi elhelyezkedése Somogy megyében
(Készítette: Juhász Magdolna)

belül földrajzilag jól elkülönülő két kistáj (Zselic, Belső-Somogy) szerint tagolom. Néhány adatomat Kevey Balázs már korábban közölte (Kevey 1989, Kevey–Juhász–Klujber–Borhidi 1992). Ez az összeállítás tartalmaz néhány a területre új növényfajt, de zömében az eddig már jelzett, botanikailag értékesebb növényeknek a belső-somogyi (Somogyicum) flórajáráson belüli új adatát tartalmazza. A lelőhelyek megnevezése a „Magyarország földrajzinév-tára, Somogy megye” alapján történt. Az adatokat a Synopsis (Soó 1964–1980, Priszter 1985) sorszámai szerint ismertetem.

Zselic

- P 27. *Phyllitis scolopendrium*, (L.) Newmann.
Kaposvár, Nádasdi-erdő, (1958), bükkösben, mély patakvölgyben
Gálosfa, Nagytótváros (1978), bükkösben
Kaposgyarmat (1984), gyertyános-bükkösben, mély patakvölgyben
1. *Berberis vulgaris* L.
Kaposvár, Töröcske (1978), fás legelőn
5. *Helleborus dumetorum* W. et K. in Willd.
Szenna, Denna (1970, Horváth József), gyertyános-tölgyesben
18. *Aconitum vulparia* Richb.
Kaposvár, Nádasdi-erdő (1955, Horváth József), gyertyános-tölgyesben
Ropoly (1956) gyertyános-tölgyesben
22. *Pulsatilla nigricans* Störck
Kaposvár, Som-hegy (1957), száraz, homokos réten
26. *Anemone silvestris* L.
Sántos, Fűrj-telek (1957), száraz réten
Zselicszentpál, Pusztá-csárda (1957, Horváth József), száraz réten
242. *Sedum maximum* (L.) Hoffm.
Kaposvár, Nádasdi-erdő (1954), száraz tölgyesben
450. *Impatiens noli-tangere* L.
Kaposvár, Nádasdi-erdő (1958), gyertyános-tölgyesben nedves talajon, források közelében
Kaposgyarmat, Lozsit (1984), gyertyános-tölgyesben
487. *Orlaya grandiflora* (L.) Hoffm.
Kaposvár, Töröcske (1980, Horváth József), száraz kaszálóréten
Zselickislak (1984), száraz kaszálóréten

633. *Linum austriacum* L.
Kaposvár, Töröcske (1995) száraz réten
698. *Gentiana cruciata* L.
Bószénfa, Farkaslaki erdő (1976), gyertyános-tölgyes erdőszélen
Ropoly (1968), kaszálóréten
Bószénfa, Szenttamás-puszta (1994), irtásréten
852. *Physalis alkekengi* L.
Kaposvár, Nádasdi-erdő (1954), száraz tölgyesben
Zselickislak, Lonkai-dűlő (1984) száraz cserjésben
914. *Digitalis grandiflora* Mill.
Kaposvár, Nádasdi-erdő (1954), száraz tölgyes, erdőszélen
Zselickisfalud, Enyezd (1957), száraz tölgyes, erdőszélen
1062. *Dentaria enneaphyllos* L.
Gálosfa, Nagytótváros (1978), gyertyános-bükkösben, hűvös északi oldalon
1173. *Campanula bononiensis* L.
Kaposvár, Ivánfa-hegy (1958, Horváth József), útmenti füves területen
1166. *Campanula glomerata* L.
Kaposvár, Felső-hegy (1954), cserjés, fás, legelőn
1183. *Jasione montana* L.
Kaposvár, Som-hegy (1966), száraz, homokos réten
1212. *Inula helenium* L.
Szenna, Denna (1963, Horváth József) patakmenti nedves réten
1159. *Pyrola minor* L.
Szenna, Denna (1960), gyertyános-tölgyesben
1161. *Monotropa hypopitys* L.
Kaposvár, Nádasdi-erdő (1959, Horváth József), gyertyános-tölgyesben
1440. *Lychnis coronaria* (L.) Desr. in Lam.
Kaposvár, Nádasdi-erdő (1954), száraz tölgyes erdőszélen
Szenna, Denna (1960) száraz tölgyes erdőszélen
1706. *Veratrum album* L.
Kaposvár, Töröcske (1963), magassásos mocsaras réten
Kaposvár, Felső-hegy (1960, Horváth József) magassásos mocsaras réten
1713. *Anthericum ramosum* L.
Kaposvár, Nádasdi-erdő (1959, Horváth József), száraz tölgyesben
1738. *Lilium martagon* L.
Kaposvár, Nádasdi-erdő (1958, Horváth József) cseres-tölgyesben, gyertyános-tölgyesben
1741. *Erythronium dens-canis* L. (2. ábra)
Bószénfa, Szenttamás-puszta (1966) gyertyános-tölgyesben
1742. *Scilla bifolia* L.
Németlukafa, Sasrét (1991), bükkös erdőszéle, kaszálóréten
1755. *Muscari botryoides* (L.) Mill.
Kaposvár, Som-hegy (1958), száraz tölgyesben

2. ábra. A Kakasmandikónak (*Erythronium dens-canis*) több előfordulási helyét is ismerjük a Zselicben a Belső-Somogyban (Fotó: Juhász M.)

1768. *Leucojum aestivum* L.
Kaposvár, Nádasdi-erdő (1954, Horváth József), mocsaras réten
1811. *Cephalanthera damasonium* Druce
Zselickisfalud, Ropoly (1962), gyertyános-tölgyesben
1818. *Limodorum abortivum* (L.) Sw.
Kaposvár, Nádasdi-erdő (1954, Horváth József), száraz tölgyesben
1819. *Listera ovata* (L.) R. Br. et Ait.
Kaposvár, Nádasdi-erdő (1954), gyertyános-tölgyesben, nedves talajon
1821. *Spiranthes spiralis* (L.) Cheval.
Kaposvár, Kórházi Célgazdaság (1976, Horváth József) legelőn
1827. *Platanthera bifolia* (L.) Rich.
Kaposvár, Nádasdi-erdő (1953), gyertyános-tölgyesben
1832. *Ophrys sphegodes* Mill. (5. ábra)
Kaposvár, Töröcske (1952, Horváth József), temetői kaszálón
Zselickisfalud, Ropoly (1954 Horváth József), útszéli füves területen

5. ábra. A Pókbangó (*Ophrys sphegodes*) fokozottan védett növény
(Fotó: Juhász M.)

3. ábra. Tarka kosbor (*Orchis tridentata*) a töröcskai temető szélén
(Fotó: Juhász M.)

- Sántos, Fűrj-telek (1972), szőlőhegy, útszéli füves területen
1836. *Orchis morio* L.
Zselickisfalud, Ropoly (1953, Horváth József) száraz kaszálórét
Kaposvár, töröcske (1954), temetői kaszálón
Kaposvár, Som-hegy (1958), száraz, homoki réten
Simonfa, (1968), temetői füves területen
1837. *Orchis coriophora* L.
Zselickisfalud, Enyezd (1957, Horváth József) nedves kaszálórét
1939. *Orchis tridentata* Scop. (3. ábra)
Kaposvár, Töröcske (1952, Horváth József), temetői füves területen
Gálosfa (1966), temetői füves területen
Simonfa (1968), temetői füves területen
Sántos, Fűrj-telek (1972) száraz, füves területen
1841. *Orchis militaris* L. (4. ábra)
Kaposvár, Som-hegy (1958, Horváth József) száraz, homokos réten
Szenna, Denna (1960), fás legelőn
Simonfa (1968), temetői füves területen
Zselickisfalud, Kardos-puszta (1971), útmenti füves területen
Kaposvár, Nádasdi-erdő (1980), kaszálórét
1842. *Orchis purpurea* Huds.
Kaposvár, Nádasdi-erdő (1952), száraz tölgyesben

4. ábra. Ritka, védett orchideafélenk a Vitézkosbor (*Orchis militaris*)
(Fotó: Juhász M.)

- Zselickisfalud, Ropoly (1954), gyertyános-tölgyesben
Szenna, Denna (1970), gyertyános-tölgyesben
1845. *Orchis laxiflora* ssp. *palustris* (Jacq.) Bonnier et Layens
Szenna, Denna (1972), mocsaras réten
Kaposvár, Nádasdi-erdő (1980), mocsaras réten
Orchis laxiflora ssp. *elegans* (Heuff) Soó, A. et G.
Szenna, Denna (1972), mocsaras réten
1848. *Dactylorhiza incarnata* (L.) Soó
Szenna, Denna (1970, Horváth József), magassásos réten
Kaposvár, Nádasdi-erdő (1980), magassásos réten
Kaposgyarmat, Vörösalma (1976), mocsaras réten
Zselickislak (1988), magassásos réten
1852. *Anacamptis pyramidalis* Rich.
Kaposvár, Nádasdi-erdő (1958), kaszálórét

Belső-Somogy

32. *Clematis integrifolia* L.
Nagybajom, Lencsenpuszta (1968), nedves réten
61. *Thalictrum aquilegifolium* L.
Mike, Alsó-erdő (1970) száraz tölgyesben
Böhönye, Ciframalom (1995), száraz tölgyesben
586. *Adoxa moschatellina* L.
Böhönye, Ciframalom (1991), gyertyános-tölgyesben
651. *Geranium sanguineum* L.
Mesztegnyő, Mélyéger (1987), száraz tölgyesben, erdőszélen
Böhönye, Ciframalom (1995), száraz tölgyes erdőszélen
914. *Digitalis grandiflora* Mill.
Mesztegnyő, Mélyéger (1987), irtásrét
1172. *Campanula trachelium* L.
Mesztegnyő, Mélyéger (1987), gyertyános tölgyesben
1276. *Petasites hybridus* (L.) G. M. Sch.
Mike (1994), a falu szélén, patak mellett
1471. *Dianthus deltooides* L.
Nagybajom, Csikota-puszta (1991), száraz homoki réten
1472. *Dianthus serotinus* W. et K.
Böhönye, Balogdi-erdő (1991), száraz erdőszéli füves területen
1579. *Primula veris* Huds. ssp. *canescens* Hay
Somogyfajsz, Nadalos (1995), fás legelőn, száraz homokon

1584. *Hottonia palustris* L.
Mesztegnyő, Búsvár (1977), égeres léperdőben
Böhönye, Ciframalom (1991), égeres léperdőben
Mesztegnyő, Mélyéger (1995, Tömösváry Tibor), égeres léperdőben
1754. *Muscari racemosum* (L.) Mil.
Böhönye, Csanat (1987), útmenti füves területen
1759. *Majanthemum bifolium* (L.) F. W. Schm.
Mike, Alsó-erdő (1974), gyertyános-tölgyesben
Böhönye, Ciframalom (1991), száraz tölgyesben
1784. *Iris spuria* L.
Szenta, Baláta-tó (1978, Horváth József), cseres-tölgyesben
1810. *Cephalanthera rubra* (L.) Rich
Mesztegnyő, Mélyéger (1994), gyertyános-tölgyesben, erdőszéli füves területen
1836. *Orchis morio* L.
Somogyfajsz, Nadalos (1978), száraz homoki réten
1841. *Orchis militaris* L.
Nagybajom, Fehértó-puszta (1968), kaszálórét
Nagybajom, Felsőkak-puszta (1978), erdőszéli füves területen
1848. *Dactylorhiza incarnata* (L.) Soó
Somogyfajsz, Nadalos (1987), mocsaras réten
Meg kell említenem, hogy az elmúlt évtizedekben a lelőhelyek természeti képe igen megváltozott: lecsapolások, mezőgazdasági művelés alá vétel, beerdősítés, a kaszálás és a legeltetés megszüntetése stb. mind a növények életterét szűkítették vagy meg is szüntették. Ebből kifolyólag már több növény a jelzett lelőhelyről el is tűnt.
A kutatást továbbra is folytatom, mert mindig lehet egy-egy, a környékre új növényelőfordulást találni.

Összefoglaló

A szerző 1952 óta rendszeresen tesz botanikai kirándulásokat Somogy megyében (Magyarország). Jelen közleményben a védett és a ritka növények előfordulási adatait közli. A terület növényföldrajzilag a Pannóniai Flóratartomány (Pannonicum) dél-dunántúli flóraidékének (*Praeyllyricum*) belső-somogyi flórajrásába (*Somogyicum*) tartozik.

IRODALOM

- Borhidi, A.* (1958): Belső-Somogy növényföldrajzi tagolódása és homokpusztai vegetációja. – MTA Biol. Csop. Közl. 1:343–378
- Kevey, B.* (1989): Adatok Magyarország flórájának és vegetációjának ismeretéhez V. – Bot. Közl. 76. kötet 1–2 füzet: 83–96.
- Kevey, B.–Juhász, M.–Klujber, K.–Borhidi, A.* (1992): A Boronkameléki Tájvédelmi Körzet védett növényei – Dunántúli Dolg. Term. Tud. Sor. 7.: 27–58.
- Priszter, Sz.* (1985): A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve VII. – Akadémia Kiadó, Budapest.
- Soó, R.* (1964–1985): A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve I–IV. – Akadémiai Kiadó, Budapest
- Magyarország földrajzinév-tára II. Somogy megye – Kartográfiai Vállalat, Budapest (1978)

PÉTER NOVACSEK: DATA TO THE FLORA OF SOMOGY

Resume

I have been visiting Somogy County for decades – reckoning the year of 1952 as the beginning – and I would like to give a summary of my botanical data collected during my trips.

József Horváth, whose name can be found in connection with a lot of data, offered several facts and figures.

According to phytogeography, all the presences – published below – belong to the district of Inner-Somogy (Somogyicum).

I dissect the list conforming to two geographically well separated small scale regions (Zselic, Inner-Somogy). This arrangement includes some new plant species, but it signifies mainly the new data of the

indicated botanically more valuable plants in the Inner-Somogy (Somogyicum) district. The labelling of the localities took place in the basis of the book called "Geographical Name Collection, Somogy County". I will introduce the data according to the serial numbers of Synopsis (Soó 1964–1980).

It needs mentioning that the natural image if the localities have changed a great deal in the last decades: drainage, cultivation, afforestation, the mowing and abandonment of grazing narrowed down or even ceased the growing place of the plants. As a result several plants had disappeared from the marked locality.

I intend to continue the research as there is a possibility of finding one or two new plant presences.

PÉTER NOVACSEK: ANGABEN ZUR FLORA DES KOMITATS SOMOGY

Zusammenfassung

Seit Jahrhunderten – vom Jahre 1952 – gehe ich das Komitat durch und jetzt beabsichtige ich, die botanischen Angaben meiner Ausflüge zusammenzufassen. Nach vielen Angaben ist der Name von József Horváth geschrieben, der uns viele interessante Angaben lieferte.

Alle von der folgenden Vorkommen gehören pflanzengeographisch zu dem Inneren – Somogy-Florenreich (Somogyicum). Die Liste wurde von mir noch auf zwei geografisch gut getrennte Kleingegende gegliedert. (Zselic, Belső-Somogy) Diese Zusammenstellung enthält einige neue Pflanzenarten, aber sie enthält vor allem neue Angaben zu den schon erwähnten aus botanischem Aspekt wertvolleren Pflanzen im Inneren – Somogy – Pflanzenreich (Somogyicum). Die

Benennung der Fundstellen folgte nach "Sammlung der geographischen Namen von Ungarn, Komitat Somogy". Die Angaben wurden laut den laufenden Nummern von Synopsis (Soó 1964–1980) mitgeteilt.

Es muß erwähnt werden, daß sich das Naturbild der Fundstellen in letzten Jahreszenten stark veränderte: Durch den Entwässerungen, den Beginn des landwirtschaftlichen Anbaues, die Bewaldung, die Mahd und die Einstellung der Wiede u.s. w. wurde der Lebensraum der Pflanzen verengt oder sogar vernichtet. Aus diesem Grund verschwanden sogar schon mehrere Pflanzen auf den angegebenen Stellen.

Ich setze mit den Forschungen fort, denn es kann immer je 1–1 neues Pflanzenvorkommen gefunden werden.